Prima instanţă: Judecătoria Chișinău (sediul central), judecător Radu Țurcanu
Dosarul nr. 2ai-176/24
2-22137901-02-2ai-17052024

D E C I Z I E

23 ianuarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componenţa sa:
Președintele ședinței, judecător Ruxanda Pulbere
Judecătorii Roman Pascari și Ala Malîi

examinând cererea de apel declarată de către Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de reprezentantul creditorului Serviciul Fiscal de Stat, Ignat Nicolae, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil ”Hiway Trans” SRL, în persoana administratorului *****,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 05 aprilie 2024, prin care cererea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

Circumstanțele speței:

În procedura Judecătoriei Chișinău, sediul Central, se află în examinare cauza civilă cu nr. 2i459/2022, după cererea introductivă înaintată de „Petrom-Moldova” SRL către „Hiway Trans” SRL, cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate.

Prin Hotărârea din 16.01.2023, cererea introductivă depusă de „Petrom-Moldova” SRL privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul „Hiway Trans” SRL a fost admisă; s-a constatat insolvabilitatea debitorului „Hiway Trans” SRL cu inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea „Hiway Trans” SRL. Totodată, s-a desemnat în calitate de lichidator al „Hiway Trans” SRL – administratorul autorizat Postica Andrei.

La 30.01.2024, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat a depus în instanța de judecată o cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului insolvabil. (f.d.3-12).

Potrivit cuprinsului cererii privind tragerea la răspundere subsidiară a organului de conducere a debitorului insolvabil „Hiway Trans” SRL în procedura falimentului simplificat, s-a invocat că, prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Central) nr. 2i-459/2022 din 16.01.2023, a fost admisă cererea introductivă depusă de „Petrom-Moldova” SRL şi cererea de alăturare a creditorului Biroul Vamal Centru, s-a constatat insolvabilitatea şi s-a intentat procedura simplificată a falimentului cu dizolvarea „Hiway Trans” SRL, c/f *****, cu sediul în mun. Chişinău, str. *****, ap. 223, iar în calitate de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Postica Andrei.

Astfel, menționează deponentul cererii că, în cadrul şedinţei de validare a creanţelor, au fost validate creanţele Serviciului Fiscal de Stat în sumă de 861 963,77 lei, iar restanţa faţă de Bugetul public naţional s-a format în baza dărilor de seamă prezentate de către debitor şi în baza deciziilor asupra cazurilor de încălcare a legislaţiei nr. 658/1446 din 28.04.2021 şi nr. 770/872 din 13.03.2023, obligaţii care n-au fost onorate de către debitor.

Totodată, având în vedere că „Hiway Trans” SRL dispune de careva bunuri mobile înregistrate care nu pot fi identificate în natură şi, respectiv fiind imposibil valorificarea acestora în vederea stingerii creanţelor validate, iar în masa debitoare nu se regăsesc bunuri imobile sau mijloacele financiare, SFS constată că unica modalitate de stingere a creanţelor validate ale Serviciului Fiscal de Stat este atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului prin prisma art. 247și 248 al Legii insolvabilităţii.

Susține că, conform informaţiei din Sistemul informaţional automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, administrator statutar, fondator şi contabil cu cota de 100% al „Hiway Trans” SRL, din 07.10.2016 până la data intentării procesului de insolvabilitate, este ***** Valerii, *****.

Aşadar, reieşind din cele menţionate supra, este indubitabil că prin prisma art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29.06.2012, ***** Valerii este persoana căreia îi poate fi imputabilă răspunderea subsidiară pentru temeiurile prevăzute la art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29.06.2012.

Întru probarea temeiniciei cererii de chemare în judecată privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, Serviciul Fiscal de Stat comunică următoarele: un temei care probează temeinicia cererii privind atragerea la răspundere subsidiară, constituie acţiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. e) a Legii insolvabilităţii, determinate prin ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire.

Debitorul SRL „Hiway Trans” a fost supus controlului fiscal prin metoda verificării totale. Urmare a controlului fiscal efectuat a fost încheiat actul de control nr. 5-723954 din 10.02.2023 şi emisă decizia asupra cazului de încălcare

fiscală nr. 770/872 din 13.03.2023, prin care au fost stabilite mai multe încălcări ale legislaţiei.

Prin urmare, conform deciziei asupra cazului de încălcare a legislaţiei fiscale nr. 770/872 din 13.03.2023, s-a constatat: încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c) din Codul fiscal din 24.04.1997, art. 2, 7, 13, 43 din Legea contabilităţii din 27.04.2007, art. 17 alin. (1) şi alin. (4), art. 18 din Legea contabilităţii şi raportării financiare din 15.12.2017 prin lipsa totală a contabilităţii pentru perioada fiscală 01.01.2018 - 31.12.2022; încălcarea art. 8 alin. (2) lit. f), art. 134 alin. (1) pct. (12), art. 189 alin. 189 alin. (2) din Codul fiscal prin nedeclararea impozitului pe venit în valoare de 102 646,00 lei pentru perioada A2019/A2020; încălcarea art. 8 alin. (2) lit. c) şi e), art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (1) din Codul fiscal prin diminuarea impozitului pe venit obţinut din activitatea de întreprinzător cu 53 295,00 lei, şi eschivarea de la calculul şi plata impozitului pe venit obţinut din activitatea de întreprinzător pentru perioada fiscală A/2020 în sumă de 49 351,00 lei.

Iar prin decizia asupra cazului de încălcare a legislaţiei fiscale nr. 658/1446 din 28.04.2021 s-a constatat: încălcarea art. 8 alin. (2) lit. c) şi 1), art. 101 alin (1), art. 114 alin. (1), art. 115 alin. (2), art. 189 alin. (2) prin diminuarea TVA cu 71 253,00 lei şi prezentarea informaţiilor neveridice privind declaraţiile TVA, inclusiv şi pentru lipsa totală a contabilităţii.

Altfel, completarea unor dări de seamă cu date necorespunzătoare sau neprezentarea acestora înseamnă denaturarea actului prin înscrierea unor operaţiuni care nu au la bază date reale şi care nu pot produce efecte juridice corespunzătoare, având ca scop principal sustragerea de la plata unor sume datorate bugetului de stat în interesul personal al membrului organului de conducere.

Mai menționează deponentul cererii că, în circumstanțele enunțate supra este evident că conducerea SRL „Hiway Trans” şi, anume ***** Valerii nu a respectat obligaţiile ce îi revin în conformitate cu Legea insolvabilităţii și Legea contabilităţii, ceea ce a dus în cele din urmă, la prejudicierea intereselor atât ale întreprinderii, cât şi ale creditorilor. Astfel, rezultă că neprezentarea contabilităţii şi a dărilor de seamă la Serviciul Fiscal de Stat au generat inevitabil o serie de consecinţe la calcularea şi apariţia datoriilor faţă de bugetul public, atât la plăţile pentru impozitele pentru venit obţinute din activitatea de întreprinzător, pentru impozitul pe venit reţinut la sursa de plată, precum şi la apariţia amenzilor, majorărilor de întârzieri şi alte taxe calculate în urma controlului fiscal.

Comunică reprezentantul SFS că, administratorul provizoriu Postica Andrei, în raportul de activitate pentru perioada de observaţie, a comunicat că administratorul statutar ***** Valerii nu aprezentat administratorului provizoriu, la solicitarea făcută în temeiul art. 27 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, informaţia cu privire la activitatea şi patrimoniul debitorului „Hiway Trans” SRL, precum nici documentele activităţii economice/documentele contabile ale societăţii.

Ulterior, lichidatorul a notificat Serviciul Fiscal de Stat cu privire la faptul că debitorul nu a transmis evidenţa contabilă a întreprinderii contrar solicitării sus-menţionate.

Totodată, întrucât registrele și documentele contabile nu au fost predate lichidatorului, se creează prezumţia că administratorul societăţii, fie a ţinut o contabilitate fictivă, fie a ascuns cu bună ştiinţă realitatea economico-financiară sau a făcut să dispară documente contabile.

Susține deponentul cererii că, în cazul nepredării documentelor contabile către administratorul provizoriu sau lichidator, atât culpa, cât şi legătura de cauzalitate între faptă şi prejudiciu se prezumă, or, neţinerea contabilităţii este o faptă negativă ce nu poate fi probată decât prin faptul pozitiv contrar.

În condiţiile în care administratorul statutar nu a predat documentele contabile ale debitorului insolvabil, în termenul fixat de legiuitor, se naşte prezumţia că nu s-a ţinut contabilitatea respectivei societăţi. Această prezumţie poate fi răsturnată de partea pârâtă prin predarea documentelor către administratorul provizoriu/administratorul insolvabilităţii/lichidator. Nepredând actele financiarcontabile nu se poate stabili dacă a fost ţinută contabilitatea în conformitate cu legea sau dacă au dispărut anumite documente contabile, iar sarcina probei faptului pozitiv cu privire şi la acest aspect revine tot pârâtului şi nu reclamantului, pentru care împrejurarea respectivă constituie un fapt negativ, imposibil de dovedit. Nepredarea actelor contabile prezumă relativ neţinerea contabilităţii în conformitate cu legea, ceea ce dă dreptul a se prezuma că și fapta a cauzat intrarea debitorului în insolvenţă.

Prin urmare, simpla nepredare a documentelor contabile de către fostul administrator poate conduce la antrenarea răspunderii patrimoniale a acestuia pentru pasivul societăţii, fără a fi necesară administrarea de dovezi suplimentare privind existenţa faptei delictuale, a prejudiciului şi a legăturii de cauzalitate între faptă şi starea de insolvenţă.

Mai mult de atât, în lipsa prezentării de către pârât a documentelor contabile, este imposibilă o analiză a modului în care a fost ţinută contabilitatea şi a cauzelor concrete care au determinat insolvenţa, iar această situaţie este chiar rezultatul conduitei culpabile a pârâtului care, în calitate de administrator statutar, are obligaţia de a evidenţia în contabilitate toate operaţiunile efectuate. Or, neîndeplinirea acestei obligaţii transferă în sarcina pârâtului obligaţia de a dovedi că a respectat normele care reglementează modul de ţinere a contabilităţii şi că faptele sale nu au cauzat insolvenţă.

Un alt temei care probează temeinicia cererii privind atragerea la răspundere subsidiară, menționează reprezentantul SFS, constituie acţiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. a) şi c) a Legii insolvabilităţii, determinate prin folosirea bunurilor

sau creditelor debitorului în interes personal, în colaborare cu deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului.

Mai relatează deponentul cererii că, potrivit datelor din Registrul de Stat al Transporturilor, după debitorul „Hiway Trans" SRL sunt înregistrate cu drept de proprietate unităţi de transport precum: Renault Master, n/î-BLB594. VIN: VF1 UDA2D641177730, a/f2009; GAZ 3302, n/î-WVD946, VIN: X96330200B2431743, a/f2011; FORD TRANSIT, n/î-NYD502, VIN: WF0FXXTTFF8B00630, a/f2008; RENAULT MAŞTER, n/î-BLB642, VIN: VF1UDA2D641177731, a/f2009; GAZ 3302, n/îYEK578, VIN: X96330200B2431745, a/f 2011; RENAULT MAŞTER, n/î-LRL467, VIN: VF1UDA2D641177729, a/f 2009; RENAULT MAŞTER, n/î-LRL519, VIN: VF1UDA2D640786002, a/f 2008; RENAULT MAŞTER, n/î-BLB591, VIN: VF1UDA2D641177732, a/f 2009; GAZ 3302, n/î - ZKQ065, VIN: X96330200B2432844, a/f 2011; GAZ 3302, n/î - BFC460, VIN: X96330200B2431767, a/f 2011.

În pofida obligaţiilor ce rezultă din art. 107 al Legii insolvabilităţii, administratorul statutar ***** Valerii nu a predat bunurile sus-menţionate care fac parte din masa debitoare a societăţii „Hiway Trans" SRL. Drept urmare, în baza demersului lichidatorului Postica Andrei și prin încheierea din 22.05.2023, instanţa de insolvabilitate a anunţat în căutare unităţile de transport susmenţionate, a obligat Inspectoratul Naţional de Patrulare ca în cazul reţinerii unităţilor de transport enumerate să predea actele şi mijloacele de transport în natură lichidatorului Postica Andrei, precum şi s-a obligat Poliţia de Frontieră să nu permită părăsirea teritoriului Republicii Moldova a mijloacelor de transport anunţate în căutare.

Având în vedere că debitorul „Hiway Trans" SRL nu a predat unităţile de transport administratorului de insolvabilitate în modul prevăzut de legea insolvabilităţii şi nici nu a comunicat locul aflării acestora, sub acest aspect, prin inacţiunile de a nu preda şi de a nu comunica locul aflării unităţilor de transport secomite fapta prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. c) deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului, or prin inacţiunile enumerate mai sus, se prejudiciază creditorii prin lipsirea acestora în vederea lichidării patrimoniului debitorului pentru acoperirea datoriilor.

Totodată, întrucât locul de aflare a unităţilor de transport nu a fost stabilit, se prezumă că acestea se află în continuare în posesia şi folosinţa administratorului statutar ***** Valerii. Or, simpla nepredare a bunurilor care aparţin masei debitoare „Hiway Trans" SRL de către administrator poate conduce la antrenarea răspunderii patrimoniale a acestuia pentru pasivul societăţii, fără a fi necesară administrarea de dovezi suplimentare privind existenţa faptei delictuale şi a prejudiciului adus creditorilor.

Un alt temei care probează temeinicia cererii privind atragerea la răspundere subsidiară, constituie acţiunile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. i) a Legii insolvabilităţii, determinate prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

Conform informaţiei din Sistemului Informaţional Automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, la 20.02.2020, debitorul a prezentat dări de seamă la clasificaţia economică 114110 - taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova pentru perioada de până la 25.01.2020, în sumă de 45 222,60 lei. Potrivit conturilor curente detaliate, debitorul ulterior acestei date a prezentat dări de seamă, însă nu a efectuat nici o achitare.

Subsecvent, ***** Valerii urma să depună, începând cu 25.03.2020 (inclusiv 60 de zile privind prezumţia incapacităţii de plată), cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate, urmând să poarte răspundere pentru toate sumele apărute după expirarea termenului de 30 zile prevăzut de lege, iar termenul limită de înaintare a cererii introductive fiind 24.04.2020.

Prin urmare, este evident că incapacitatea de plată a întreprinderii s-a materializat prin incapacitatea întreprinderii de a-şi onora obligaţiile pecuniare faţă de creditori în perioada gestionării acesteia de către membrii organelor de conducere, în persoana administratorului şi fondatorului ***** Valerii, şi totodată, obligat prin lege în asemenea circumstanţe, să depună în termenul legal cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate, fapt însă ignorat de acesta.

Sub acest aspect, Serviciul Fiscal de Stat comunică că procesul de insolvabilitate faţă de debitorul „Hiway Trans” SRL a fost intentat la cererea introductivă depusă de „Petrom-Moldova” SRL la 20.09.2022, care a fost admisă spre examinare prin încheierea nr. 2i- 459/2022 din 10.10.2022 a Judecătoriei Chişinău, sediul Central.

Astfel, membrul organului de conducere, în calitatea acestuia de administrator statutar al „Hiway Trans” SRL, a încălcat prevederile legale menţionate supra şi nu a manifestat diligenţa corespunzătoare în vederea înaintării cererii introductive, aceasta fiind înaintată de creditorul „Petrom-Moldova” SRL.

La caz, este evident că ***** Valerii, în calitate de administrator al „Hiway Trans” SRL, neîntemeiat a omis termenul prevăzut de lege pentru depunerea cererii introductive cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate, faptă ilicită, care se încadrează în dispoziţia art. 248 alin. (1) lit. h), caracterizată prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 din Legea insolvabilităţii.

Totodată, pentru încălcarea legislaţiei cu privire la insolvabilitate, manifestată prin nedepunerea cererii introductive, conducătorul al „Hiway Trans” SRL, *****

a fost sancţionat cu amendă contravenţională, fapt confirmat prin procesul-verbal cu privire la contravenţie seria MF nr. 178838 din 04.05.2021.

Astfel, ***** nu putea să nu prevadă caracterul prejudiciabil al inacţiunilor sale dar, nu a întreprins nici o măsură prevăzută de legislaţie în vederea încetării acestora, respectiv a admis în mod conştient apariţia restanţelor faţă de creditorii săi.

Restanţele întreprinderii insolvabile faţă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat au apărut în perioada când administratorul statutar şi fondator cu cota de 100%, ***** avea dreptul de a gestiona întreprinderea insolvabilă, iar acţiunile date au cauzat apariţia stării de insolvabilitate a întreprinderii. Astfel, organele de conducere ale „Hiway Trans" SRL se fac responsabile de managementul defectuos practicat la întreprindere, depăşirea limitelor economice admisibile, cumulând un pasiv enorm în defavoarea creditorilor săi. Or, nedepunerea cererii introductive până la 24.04.2020, de către administratorul statutar şi fondator ***** Valerii, a dus la acumularea restanţei faţă de Serviciul Fiscal de Stat în sumă totală de 587 842,68 lei.

La caz, reprezentantul SFS consideră important de subliniat că, se solicită operarea răspunderii subsidiare nu pentru că pasivul nu poate fi acoperit, ci pentru că prin acţiunea culpabilă şi intenţionată, subiectul vizat a cauzat starea de insolvabilitate prin săvârşirea unor fapte expres şi limitativ enumeratela art. 248 din Legea insolvabilităţii, a căror consecinţe s-au materializat prin crearea, menţinerea şi aprofundarea stării de insolvabilitate.

Mai constată că sunt întrunite cumulativ condiţiile atragerii la răspundere subsidiară patrimonială a membrului organului de conducere a debitorului „Hiway Trans" SRL, întrucât au fost comise fapte ilicite, există prejudiciu, există legătura de cauzalitate între faptele ilicite şi prejudiciu, iar prezenţa măcar a unui singur indice din temeiurile independente de tragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului în sensul Legii insolvabilităţii, constituie un temei suficient pentru angajarea răspunderii subsidiare faţă de creditorii debitorului.

În concluzii la cererea privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului insolvabil, reprezentantul SFS a solicitat: admiterea acţiunii; atragerea la răspundere patrimonială subsidiară a membrului organului de conducere al debitorului „Hiway Trans" SRL în persoana administratorului statutar, fondatorului şi contabilului ***** Valerii, *****; încasarea de la ***** în beneficiul masei debitoare „Hiway Trans" SRL suma totală de 861 963,77 lei.

Poziția intanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 01 aprilie 2024, s-a respins ca fiind neîntemeiată, cererea de chemare în judecată înaintată de către

reprezentantul creditorului Serviciul Fiscal de Stat, Ignat Nicolae, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil ”Hiway Trans” SRL, în persoana administratorului *****.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 05 aprilie 2024, Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 01 aprilie 2024.

Ulterior, la data de 19 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, Serviciul Fiscal de Stat a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 01 aprilie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea cererii de apel, Serviciul Fiscal de Stat indică că, prin prisma art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității, ***** este persoana căreia îi poate fi imputabilă răspunderea subsidiară pentru temeiurile prevăzute de Legea insolvabilităţii.

Ca temei de înaintare a cererii de apel depusă de către creditorul Serviciul Fiscal de Stat, în persoana directorului adjunct Ignat Nicolae, se invocă art. 248 alin. (1) lit. a), c), e) și h) a Legii insolvabilității, care prevede că, dacă în cadrul procesului sânt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității /lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului sau ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire; nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.

*Creditorul Serviciul Fiscal de Stat solicită atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a „Hiway Trans” SRL, în persoana administratorului *****, cu încasarea din contul acestuia a sumei de 861 963,77 lei.*

Solicită admiterea apelului, cu casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, procesul de insolvabilitate se

desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (6) din Legea insolvabilității, cererile de apel se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de la data intentării procedurii de apel, în condiţiile examinării cauzei în primă instanţă. Instanţa de apel poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar. Cererile de apel şi de recurs se examinează în modul prevăzut de Codul de procedură civilă, cu excepţiile stabilite în prezenta lege.

Potrivit art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În corespundere cu art. 373 alin. (1) -(3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale sus-invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Din materialul probator rezultă că, la data de 30 ianuarie 2024 Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere de chemare în judecată privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil ”Hiway Trans” SRL, în persoana administratorului *****.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 01 aprilie 2024, s-a respins ca fiind neîntemeiată, cererea de chemare în judecată înaintată de către reprezentantul creditorului Serviciul Fiscal de Stat, Ignat Nicolae, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil ”Hiway Trans” SRL, în persoana administratorului *****.

Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă soluția instanței de insolvabilitate cu privire la netemeinicia cererii depuse de către Serviciul Fiscal de Stat privind

atragerea la răspundere subsidiară a membrului organelor de conducere ale debitorului insolvabil, în persoana lui ***** .

Or, potrivit art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității, la cererea administratorului insolvabilităţii/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanţa de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere şi/sau de supraveghere, precum şi de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin una dintre următoarele acţiuni:

a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;

b) desfăşurarea unei activităţi comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;

c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului;

d) procurarea de fonduri pentru debitor la preţuri exagerate;

e) ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activităţi a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăţilor, de a se plăti cu preferinţă unui creditor în dauna celorlalţi creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14;

i) comiterea cu intenţie a altor fapte care au cauzat insolvabilitatea debitorului.

Astfel, existența a cel puțin uneia dintre aceste condiții speciale, menționate la art. 248 alin. (1), lit. a) -i) din Legea insolvabilității, alături de condițiile generale ale răspunderii civile menționate mai sus, generează un raport juridic civil de natură delictuală, care se caracterizează sub aspectul conținutului său, în dreptul administratorului insolvabilității/lichidatorului de a pretinde de la membrii organelor de conducere a debitorului insolvabil precum și de la orice altă persoană să suporte o parte din datoriile debitorului insolvabil, dacă aceștia au cauzat insolvabilitatea debitorului prin una dintre acțiunile prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. a)-i) din Legea insolvabilității.

Totodată, se reține că, pe lângă aceste condiții generale și speciale ale răspunderii civile delictuale și cumulativ cu acestea, pentru angajarea răspunderii subsidiare a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, este necesar ca aceste persoane să fi deținut calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în sensul specificat la art. 247 alin. (1) din Legea insolvabilității la data intentării procesului de insolvabilitate sau pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Aceasta, însă, este regula generală, de la care se admit excepții, legiuitorul menționând în textul art. 248 alin. (1) din Legea insolvabilității cu referire la subiecții de drept pasibili să fie atrași la răspundere subsidiară sintagma „precum și de orice altă persoană”, condiția de bază fiind ca între acțiunile ilicite imputabile membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil sau oricărei alte persoane și cauzarea stării de insolvabilitate a debitorului să existe o legătură cauzală directă.

Așadar, din prevederile art. 247 alin. (2) din Legea insolvabilității rezultă că prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Colegiul judiciar remarcă că, prin cererea de apel formulată, Serviciul Fiscal de Stat a mai invocat dezacordul cu hotărârea primei instanțe, menționând că, la caz sunt întrunite temeiurile prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. a) c) e) şi h) din Legea insolvabilității de atragere la răspundere subsidiară a lui ***** care fiind unicul asociat al “Hiway Trans” SRL a exercitat și funcția de administrator.

Instanța de apel a stabilit că, Serviciul Fiscal de Stat pretinde atragerea la răspundere a administratorului statutar și unicului asociat al “Hiway Trans” SRL - ***** și încasarea în contul masei debitoare a “Hiway Trans” SRL a creanței validate a creditorului Serviciului Fiscal de Stat în sumă de 861963,77 lei.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, pentru a fi angajată răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiţii, și anume: existenţa prejudiciului, comiterea unei fapte ilicite dintre cele enumerate de lege, existenţa legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu şi vinovăţia persoanei a cărei răspundere se cere.

Astfel, se constată că, Serviciul Fiscal de Stat contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu a demonstrat circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Or, simpla existență a creanței nu impune instanța de judecată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului, în lipsa culpei acestora și a legăturii cauzale dintre acțiunile/inacțiunile acestora și survenirea stării de insolvabilitate.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvabilității- nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, Colegiul judiciar relevă următoarele.

Instanța de apel constată că, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere pe motiv că, nu ar fi depus cerere

de intentare a procesului de insolvabilitate în conformitate cu prevederile art. 14 al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

În acest sens, Colegiul judiciar reține că, potrivit art. 14 alin. (3) din Legea insolvabilităţii, debitorul este obligat să depună cererea introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) şi la art. 10 alin. (2), iar conform alin. (4) al aceluiaşi articol dacă debitorul nu depune cererea introductivă în cazurile şi în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociaţii cu răspundere nelimitată şi lichidatorul debitorului răspund subsidiar în faţa creditorilor pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. (1).

Inacţiunea prevăzută de art. 248, alin. (1), lit. h) din Legea insolvabilităţii, adică nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14, spre deosebire de celelalte temeiuri prevăzute în art. 248, alin. (1) din Legea insolvabilităţii, are specificul său şi anume: inacţiunile prevăzute la acest articol nu duc la apariţia stării de insolvabilitate or, anume apariţia acestei stări de insolvabilitate îl obligă pe administratorul întreprinderii să depună cerere introductivă.

Nedepunerea cererii introductive, duce la încasarea doar a obligaţiilor, apărute după expirarea termenului prevăzut la art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilităţii, neavând relevanţă suma creanţelor validate în cadrul procesului de insolvabilitate.

Corespunzător, pentru atragerea la răspundere subsidiară prin prisma acestui articol, urma a fi stabilită data survenirii stării de insolvabilitate, termenul limită de depunere a cererii introductive, obligaţiile, apărute după expirarea acestui termen.

După cum a constatat și instanța de fond, pentru a stabili vina şi a atrage la răspundere subsidiară organele de conducere şi/sau de supraveghere a debitorului, urmează să fie întrunite anumite condiţii şi anume: să existe un prejudiciu, să existe o faptă ilicită, să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi fapta să fie săvârşită cu vinovăţie.

De notat că, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acţiunea culpabilă şi intenţionată, subiecţii vizaţi au cauzat starea de insolvabilitate sau prin săvârşirea unei fapte expres şi limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvabilităţii, iar consecinţele acestora s-au materializat prin crearea, menţinerea sau aprofundarea stării de insolvabilitate, fiind necesar de a proba întrunirea cumulativă a condiţiilor de tragere la răspundere juridico-civilă.

Colegiul judiciar reține că, potrivit dispoziţiilor art. 1998 alin. (1) Cod civil al RM cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Astfel, instanța de apel conchide că, răspunderea patrimonială reprezintă o formă a răspunderii civile delictuale, care se angajează faţă de delincvenţi, în rezultatul încălcării unei obligaţii legale cu caracter patrimonial.

În sensul dispoziţiilor menţionate, se subînțelege că, pentru apariţia răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale îl constituie componenţa delictului civil, care la rândul său include: prejudiciu, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi un prejudiciu şi vinovăţia. Acestea reprezintă condiţiile generale de antrenare a răspunderii delictuale, iar lipsa uneia exclude atragerea la răspundere a persoanei.

Colegiul judiciar constată că, în contextul condiţiilor generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, instanţa argumentează că nu poate exista răspunderea delictuală dacă nu există culpa şi legătura cauzală dintre acţiunile persoanei implicate şi survenirea unui prejudiciu.

Astfel, în ce priveşte situaţia din speţă, Colegiul judiciar consideră că, instanța de fond just și întemeiat a constatat că, nu sunt întrunite condiţiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale a membrilor organelor de conducere ale debitorului “Hiway Trans” SRL- ***** , aceasta pentru că Serviciul Fiscal de Stat nu a demonstrat prin probe concludente şi pertinente că apariţia stării de insolvabilitate a debitorului s-ar datora anume acțiunilor ilegale din partea acestei persoane.

Separat de cele invocate, instanța de apel remarcă că, pentru identificarea neexecutării obligaţiei administratorului unei societăți comerciale de a depune cerere introductivă, urmează iniţial de a fi determinat concret momentul survenirii temeiurilor de insolvabilitate în raport cu activitatea debitorului sub forma incapacității de plată.

La caz, Serviciul Fiscal de Stat nu a anexat probe din care ar rezulta cert data la care a survenit starea de insolvabilitate a „Hiway Trans” SRL, iar instanţa de judecată nu poate să-şi bazeze hotărârea sa pe presupunerile Serviciului Fiscal de Stat, care nu sunt confirmate prin nici un fel de mijloace de probă, ci doar pe fapte cert stabilite în procesul examinării cauzei, confirmate prin probe admisibile şi pertinente.

Concomitent, Colegiul judiciar conchide că nu a fost demonstrată legătura cauzală dintre suma pretinsă de către Serviciul Fiscal de Stat a fi încasată în mărime de 861 963,77 lei şi inacţiunea lui ***** de nedepunere a cererii introductive în termenul prevăzut de art. 14, alin. (3) din Legea insolvabilității.

La caz, instanța de apel conchide că apelantul/reclamant nu a făcut dovada că datoria debitorului în sumă de 861 963,77 lei, sumă care se solicită a fi încasată de la membrii organelor de conducere, a apărut după expirarea termenului de 30 de zile de depunere a cererii introductive, or potrivit art. 14 alin. (3) din Legea

insolvabilităţii, membrii organelor de conducere răspund subsidiar doar pentru obligaţiile apărute după expirarea termenului de 30 de zile din momentul survenirii temeiurilor de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14 alin. (2) al Legii insolvabilităţii.

Respectiv, de către apelantul/reclamant nu a fost făcută o diferențiere între sumele datorate de debitor care au apărut până la data pe care o consideră a fi obligatorie de a depune cererea introductivă și cele care au apărut după acea dată.

Prin urmare, este nejustificată atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, prin prisma lit. h) al art. 248 alin. (1) al Legii insolvabilităţii.

Cu referire la temeiurile de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. a) din Legea insolvabilităţii invocat de reclamant în cererea de chemare în judecată și imputat pârâtului, ce se referă la folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal, instanța de judecată relevă că reclamantul nu a argumentat și nici nu a menționat cum anume pârâtul a comis acest delict, iar la dosar lipsesc în acest sens careva probe pertinente şi admisibile din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. a) din Legea insolvabilității, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea depusă în adresa instanței de judecată, Serviciul Fiscal de Stat invocă că, bunurile-lipsă constatate prin decizia emisă asupra cazului de încălcare a legislației fiscale nr. 658/1446 din 28.04.2021 şi nr. 770/872 din 13.03.2023 se prezumă că au fost folosite de către ***** în interes personal. Totodată, nerespectarea modului de întocmire și de prezentare a dărilor de seamă, eschivarea de la calculul și plata impozitelor și taxelor, precum și diminuarea acestora consideră că au avut drept scop principal sustragerea de la plata sumelor datorate bugetului de stat în interesul personal al membrului organului de conducere.

Potrivit legii, prin folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal poate fi înțeleasă săvârșirea acelor fapte ilicite, prin care se deturnează utilizarea bunurilor și fondurilor bănești ale societății de la scopul lor firesc, într-o utilizare frauduloasă, respectiv în interes propriu sau în interesul unei terțe persoane.

Reieșind din natura temeiului juridic de atragere la răspundere subsidiară a pârâtului, faptul folosirii bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal invocat urmează să fie demonstrat prin înscrisuri din care să rezulte însușirea de către pârât a bunurilor sau fondurilor bănești aparținând societății debitoare, modul de însușire, caracterul ilegal al însușirii, etc. În acest sens, se impune întrunirea cumulativă atât a circumstanței privind deținerea bunurilor în cauză de către debitor, cât și folosirea acestora de către ***** anume în interes personal, prin deturnarea utilizării acestora de la scopul lor firesc.

Cu referire la temeiurile de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. c) din Legea insolvabilităţii invocat de reclamantul Serviciul Fiscal de Stat în cererea de chemare în judecată și imputat pârâtului, ce se referă la majorarea fictivă a pasivelor debitorului şi/sau deturnarea (ascunderea) unei părţi din activul debitorului S.R.L. „Megavil Grup", reclamantul nu a prezentat probe din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248 alin. (1) lit. c) din Legea insolvabilității, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La caz, Serviciul Fiscal de Stat invocă că, potrivit datelor din Registrul de Stat al Transporturilor, după debitorul „Hiway Trans" SRL sunt înregistrate cu drept de proprietate unităţi de transport precum: Renault Master, n/î-BLB594. VIN: VF1 UDA2D641177730, a/f2009; GAZ 3302, n/î-WVD946, VIN: X96330200B2431743, a/f2011; FORD TRANSIT, n/î-NYD502, VIN: WF0FXXTTFF8B00630, a/f2008; RENAULT MAŞTER, n/î-BLB642, VIN: VF1UDA2D641177731, a/f2009; GAZ 3302, n/îYEK578, VIN: X96330200B2431745, a/f 2011; RENAULT MAŞTER, n/î-LRL467, VIN: VF1UDA2D641177729, a/f 2009; RENAULT MAŞTER, n/î-LRL519, VIN: VF1UDA2D640786002, a/f 2008; RENAULT MAŞTER, n/î-BLB591, VIN: VF1UDA2D641177732, a/f 2009; GAZ 3302, n/î - ZKQ065.

La caz, reprezentantul SFS nu a prezentat dovezi și alte probe pertinente și concludente precum că ***** a folosit bunurile întreprinderii în interese personale. Or, faptul că după debitorul „Hiway Trans" SRL sunt înregistrate cu drept de proprietate mai multe unități de transport, iar locul acestora nu este cunoscut, nu demonstrează că acestea se află în posesia și folosința administratorului societății, *****.

În speță, fapta ilicită invocată urmează să fie demonstrată prin probe determinate în sensul art. 117 din Codul de procedură civilă, precum acte care demonstrează includerea anumitor active în patrimoniul societății debitoare, însă neutilizarea acestora potrivit destinației obișnuite, dar deturnarea/ascunderea lor. Totodată, obiectul probațiunii va cuprinde și probe din care să rezulte fără echivoc că activele nu au fost utilizate în activitatea desfășurată de către debitor, dar au fost deturnate/ascunse anume de către și/sau cu consimțământul membrului organelor de conducere în privința căruia este imputată acțiunea descrisă.

Drept urmare, temeiul invocat de către reclamantul Serviciul Fiscal de Stat de atragere la răspundere subsidiară a lui *****, stipulat la art. 248 alin. (1) lit. c) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, nu este reliefat.

Cu referire la temeiul de atragere la răspundere subsidiară prevăzut de art. 248 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității- privind ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, instanța de apel constată

că, Serviciul Fiscal de Stat nu a argumentat în ce mod ***** a comis acest delict, precum nu a administrat probe pertinente și concludente din care ar rezulta comiterea de către pârât a faptelor prevăzute de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității. Or, Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 770/872 din 13.03.2023 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către „Hiway Trans" SRL, probează comiterea anumitor abateri de la legislația fiscală de către aceasta, însă nu dovedește faptul că admiterea acestor abateri au putut genera starea de insolvabilitate a debitorului "Hiway Trans" SRL.

Concomitent, instanța de fond just a conchis că, reclamantul nu a demonstrat legătura cauzală dintre temeiul prevăzut de art. 248, alin. (1), lit. e) din Legea insolvabilității și cauzarea stării de insolvabilitate.

La caz, instanța de fond just a apreciat că, probatoriul este insuficient și nu demonstrează cu certitudine argumentele expuse de către reclamant, în special- existența faptei ilicite imputate săvârșită prin ţinerea unei contabilităţi fictive sau contrare prevederilor legii, precum şi contribuirea la dispariţia documentelor contabile, a documentelor de constituire, precum și nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 din Legea insolvabilității.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel remarcă că, argumentele invocate în apel poartă un caracter formal, și aceasta pentru că reproducerea motivelor invocate în cererea de chemare în judecată nu constituie temei de casare a unei hotărâri legale și întemeiate.

De asemenea, Colegiul judiciar remarcă că, deși apelantul și-a exprimat dezacordul cu hotărârea instanței de fond, nu a indicat care norme de drept au fost interpretate eronat de instanța de fond şi în ce constă pretinsele erori.

În finalitatea celor indicate supra, prima instanță just a conchis că, nu sunt întrunite condițiile tragerii la răspundere subsidiară a lui ***** în temeiul art. 248 alin. (1) lit. e), h) din Legea insolvabilitații.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că hotărârea contestată este întemeiată şi legală, iar argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și de a menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 01 aprilie 2024.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității, art. 385 lit. a), art. 389 și art. 390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul central) din 01 aprilie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de reprezentantul creditorului Serviciul Fiscal de Stat, Ignat Nicolae, privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil ”Hiway Trans” SRL, în persoana administratorului *****.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecător Ruxanda Pulbere

Judecătorii Roman Pascari

Ala Malîi